

Za gospodarje

Maribor, dne 13. novembra 1935.

Gospodarske sankcije in Italija.

Premog in drugo gorivo.

Ce bi Anglija in druge države, ki so članjene v Društvu narodov, zapre Italijanom dovoz orožja in streliva, bi s tem Italija ne bila udarjena prehud. Italija namreč sama lahko izdeluje pri odgovarjajočem uvozu sirovin dovolj orožja in municije za preskrbo lastnih vojnih potreb.

Vprašanje sirovin je za Italijo glavno in ravno v tem oziru se ne obetajo Italijanu najboljši časi.

Najbolj je Italija odvisna od inozemstva glede preskrbe s premogom. Domaca in lastna produkcija znaša komaj 500.000 ton na leto in celotna uporaba enega leta je 9 milijonov ton. Tudi koks in tekoče gorilne snovi mora uvažati. Na vsem tem je uvozila Italija leta 1932 skupno 8.8 milijonov ton, l. 1933 2.6 milijonov ton in l. 1934 že 12.7 milijonov ton. Iz teh števil se že da sklepati na politiko zbiranja gorilnih zalog. Posebno težavna je v sedanjem položaju preskrba s premogom radi tega, ker je krija Anglija pretežni del italijanskih potreb na premogu. V prvih osmih mesecih l. 1933 so uvozili Angleži na Italijansko 3.27 milijone ton, 1934 2.99 mil. ton in 1935 2.87 milijonov ton. Sedaj so odpadle te uvožene količine in s tem dejstvom mora Italija računati.

Železo.

Kar zadeva uvoz železa in jeklenih izdelkov sicer na Italijanskem ni odvisnost od inozemstva tako velika, a vse-kako dovolj opasna. Italija krije sama z lastno produkcijo 80% železne rude. Leta 1934 je znašal uvoz železne rude 414.000 ton, sirovega železa 62.039 ton, železnih plošč in pločevine 50.687 ton, železa v palicah 126.569 ton. Na polju železnih potreb je Italija preskrbljena z zadovoljivimi zalogami.

Preskrba z oljem.

Posebne važnosti za vsa vojna podjetja je predvsem preskrba z oljem. V ožigled vojni je Italija tekom letošnjega leta dvignila uvoz olja za 30%. Uvoz oljnatih izdelkov iz Rumunije je znašal v prvi polovici 1935 nad 711.000 ton, to-raj skoraj 27.500 sodčkov dnevno, na-pram 17.000 sodčkom v prvi polovici l. 1934. Navadna potreba Italije glede olja znaša letno 2.5 milijonov ton. Sedaj v vojnem stanju je v Italiji olje samo voj-ski na razpolago, ki poseda za nekaj časa precejšnje zaloge in rezerve.

Predilne sirovine.

Z ozirom na izvedbo gospodarskih kazenskih odredb ali sankcij napram Italiji je tudi računati s prekinom uvoza volne in bombaža. Italijani upajo, da bodo ta dvojni uvoz nadomestili s konopljo in umetno svilo. Italija poseda tudi volnene zaloge, ker je uvozila te-kom letošnjih 8 mesecev iz angleških pokrajin polovico več volne nego v istem času lanske leto. Italijanski strokovnjaki že razglašajo v svet, da bodo izdelovali volno boljše kakovosti iz mleka. Baje čuva Italija na polju predilnih izdelkov še več povsem novih iz-najdb, katerih se pred izbruhom vojne z Abesinijo in pred sankcijami niso po-služevali.

Druge potrebščine.

S prehrano je najbrž Italija dovolj založena. Če je uvoz žita v zadnjih letih porastel, gre ta dvig na račun gospo-darske politike zalog.

Tudi drugega blaga kakor usnja, kož, sukanca, kavčuka in bakra imajo Itali-jani toliko v svojih skladiščih, da ne bo-do trpeli tako hitro pomanjkanja.

Ce vzamemo naštetu še enkrat v pre-tres, moramo reči, da tudi z izvajanjem gospodarskih sankcij ne bodo tako hi-tro izmозgali Italije.

Sankcijska vojna bo trajala nekaj časa. Ne bo pa vsekala rane samo Italiji, ampak celotni svetovni trgovini, ker je vendar Italija tudi trgovska velesila, katere ne moremo naenkrat črtati na svetovnem trgu kot kupca in prodajalca.

★

Trgovina s hmeljem.

Savinjska dolina:

Zadnjih štirinajst dni je ostal položaj v hmeljski kupčiji v glavnem nespremenjen in prav tako so ostale nespremenjene tudi cene. Pri bolj ali manj čvrsti tendenci, kakor je pač več ali manj kupcev posegalo v kupčijo, je bilo zanimanje in povpraševanje za vse vrste, predvsem pa za cenejšo drugovrstno in tretjevrstno blago. Tako notira sedaj res izbrano in tudi v barvi čim najboljše blago 31 do 33 Din, povprečno prvovrstno 27—30 Din, drugovrstno 19 do 26 Din in tretjevrstno do 18 Din za kg. Presoja kakovosti različnih vrst blaga po posrednih kupcih pa je prejkoslej zelo različna in se zato tudi nudi različna cena. Mnogi hmeljarji so ponovno prebrali svoj pridelek in na ta način dosegli znatno višjo ceno. Sicer pa se računa, da je neprodano v prvi roki le še nekaj nad 1000 stotov letošnjega pridelka. Zadnje dni je povpraševanje popustilo.

Vojvodina.

Zadnjih štirinajst dni je bilo v hmeljski kupčiji zopet več zanimanja in povpraševanja ter so se cene učvrstile na 12—23 Din za kg.

Češkoslovaška.

Razpoloženje na hmeljskem tržišču je bilo zadnji čas sicer razmeroma bolj mirno, vendar čvrsto in se v manjšem obsegu nadaljuje z nakupovanjem. Cene so ostale nespremenjene in se plačuje v Žatcu do 62 Din, v Usteku do 44 Din, v Roudnici do 42 Din in v Dubi do 27 Din za kg. Največ zanimanja in povpraševanja je predvsem za cenejše, četudi v kakovosti ne tako brezhibno blago, po ceni izpod 50 Din. Za lanski žateški pridelek je bilo še tudi par zaključkov iz druge roke po 35—37 Din za kg. Znamkovanega je bilo dosedaj v Žatcu 17.683 stotov letošnjega pridelka, prodanega iz prve roke pa je nad 80%.

Najvišje cene

plačane zadnji čas za 1 kg najboljšega hmelja raznih provenienc, so bile naslednje:

Nemčija (Tettwang)	98 Din
Češkoslovaška (Žatec)	61 „
Francija (alzaški)	35 „
Jugoslavija (savinjski)	32 „
Poljska (wolinjski)	24 „
Belgija (Alost)	19 „
Amerika (Oregon)	14 „

Gospodarske zanimivosti

Zanimiva prometna statistika v naši banovini. V naši banovini imamo 87 avtobusnih prog s skupno kilometražo 1974 km, kjer obratuje povprečno 155 avtobusnih vozil, ki pripadajo 51 podjetjem in prevozijo dnevno 7652 km. Promet je dosegel v tekočem letu okrog 1 milijon potnikov. Za ostalo prevoznitvo imamo 334 avtotaksijev in 276 prevoznikov, od katerih je 158 spediterjev s tovornimi avtomobili.

Zvišani osebni promet na železnica. V prvi polovici letošnjega leta se je vozilo po naših železnica 16.076.137 oseb, napram 14.198.925 osebam v prvi polovici leta 1934. Ta razlika je dokaz, da se je radi znižanja osebne tarife s 1. marcem promet na železnica zelo zvišal. Še bolj očiten nam postane porast prometa, če primerjamo številke prevoza v drugem letnem kvartalu. Od 1. marca do 30. junija 1931 se je peljalo po železnici 13.986.555 oseb, istočasno leta 1932 10.540.675 oseb, 1933 6.944.556 oseb, 1934 9.841.695, od 1. marca do 30. junija pa, odkar je stopila v veljavo nova osebna tarifa, 12.607.267 oseb, kar znači dvig za 18%. Zanimiva je tudi primerjava izkupička osebne prometa. Dohodki na naših železnica so znašali od osebne prometa od 1. marca do konca 1931 240 milijonov Din, 1933 178 milijonov, 1934 183 milijonov, 1935 pa samo 163 milijonov Din. Dohodki so toraj padli kljub povečanemu obisku, ker porast prometa ni dosegel mere znižanih cen (povprečno 30%). Povprečna cena za eno prevozno karto je znašala leta 1931 17.90 Din, 1932 17.80 Din, 1933 18.20 Din, 1934 19.30 Din, 1935 pa samo še 14.30 Din. Vzrok za zmanjšane do-

hodke je ta, ker dovoljuje pri nas prometno ministrstvo številna znižanja prevoznine. Pri nas je toliko in toliko potnikov, ki nikoli ne plačajo cele vozne karte, ampak se jim vsikdar ponudi priložnost za kako znižanje vožnje. Če bi odpravilo ministrstvo vsa sedaj običajna prevozna znižanja tako, da bi si moral kupiti vsak potnik celo karto, bi še lahko znižali osebno tarifo za 20%, ne da bi trpeli radi tega znižanja skupni dohodki na naših železnicah.

Število raznih obratov v dravski banovini. V preteklem polletju je zbornica za trgovino in obrt v Ljubljani zabeležila 8503 prijave obratov, ki spadajo pod obrtni zakon, in 15410 odjav. Število trgovinskih obratov znaša 8925, ki zaposlujejo 3848 pomočnikov in 1501 vajenca. Gostilniških obratov je 5357 in na 200 prebivalcev pride približno po en gostinski obrat. Gostiln je 3230, hotelov 103, restavracij 134, kavaren 76, penzionov 23, krčem pa 909. V celoti imamo pa gostinskih podjetij v 4 letih 327 več. Obrtniških obratov je 18.305. Število vajencev in vajenk trgovske stroke znaša 1501 in še vedno je 610 naraščajnikov brez strokovnega nadaljevalnega pouka. Obisk nadaljevalnih šol je za 37% manjši, kakor je bil pred desetimi leti.

Koliko denarnih zavodov je pod zaščito v naši banovini? V dravski banovini je danes pod zaščito 161 kreditnih zadrug, 10 hranilnic in tri banke.

Žalostna ugotovitev. Predsednik zbornice za obrt in trgovino v Ljubljani je izrekel 7. nov. v Ljubljani med drugim tudi naslednjo ugotovitev: Število ru-bežni, ki je znašalo lani 195.232, je v primeri s številom zavezancev po davčnih knjigah, ki znaša okoli 380.000, veliko, tako da ta statistika kaže, da je bil vsak drugi davkoplačevalec zarubljen.

Izvoz jabolk iz obeh mariborskih srezov. Letos so izvozili iz obeh mariborskih srezov 499 vagonov jabolk. Lansko leto je znašal izvoz jabolk le 200 vagonov.

Italijanski kapital v inozemstvu. S tem vprašanjem se v zadnjem času mnogo bavijo evropski finančni krogi z ozirom na okolnost, da je dobroimetja Italijanov v inozemstvu in naložbe italijanskega kapitala v inozemstvu zasedla italijanska država kot rezervo, ki se v pri-

meru potrebe lahko vnovči. Doslej so se cenitve teh naložb italijanskega kapitala v inozemstvu gibale na višini 6 do 8 milijard lir, skupaj s trgovinskimi terjatvami v inozemstvu pa še za eno milijardo več. Sedaj objavlja milanski gospodarski list »Sole« cenitev, ki jo je sestavil italijanski gospodarski odposlanec v Washingtonu. Po tej cenitvi znašajo dobroimetja in naložbe italijanskega kapitala v vrednostnih papirjih v inozemstvu eno milijardo dolarjev, to je več nego 12 milijard lir. Ta rezerva, ki jo ima Italija v inozemstvu, je torej štirikrat tako velika nego rezerva italijanske novčanične banke v zlatu in v devizah.

★

Poročilo Klet. društva v Ormožu.

»Sv. Martin krsti mošt, ki postane s tem novo vino«, ta stara prislovica naših goric velja tudi letos. Mošči so že skoraj v celoti popolnoma pokipeli in le tisti redki, ki so bili prešani okoli Vseh svetov, so še v stanju kipenja.

Kakor je bilo pričakovati, bo kvaliteta letošnjih ormoško-ljutomerskih vin prav dobra in v velikem delu celo odlična. Ker je bilo grozdje ob trgatvi dobro dozorelo in izredno zdravo, dležijo tudi novo vino najvažnejše vrline dobrega vina, predvsem čist, harmoničen okus, prijeten, pri boljših sortiranih vinih naravnost odličen aroma, lepa belo-zelena barva in izredno zdravje ter stalnost. Tudi pri slabšem kletarstvu je letos težko najti vino, ki bi nagibalo k rjavenju ali drugim boleznim. Tudi stopnja alkohola je ravno primerna, in sicer izkazujejo zgodnejše brana mešana vina 10.5 do 11.5%, poznejše brana mešana vina 11.5 do 13%, sortirana pozno brana vina pa po večini 12.5 do 13.5%.

Tudi količina pridelanega vina je letos zelo zadovoljiva ter bodo vpričo tega cene prav zmerne. Zaenkrat za vinom še ni kupčije, mošt pa se je plačeval po stopnjah sladkorja od 2 do 4 Din, fine, izbrane sorte pa tudi do največ 6 Din. Pričakovati je, da bodo cene za pretočeno vino zaenkrat za kakih 50 par višje od moštovih cen.

Vpričo vsega navedenega je pričakovati, da bo letos z ljutomercanom zopet živahna kupčija. Tako vinskim trgov-

cem kakor gostilničarjem bo letos konveniralo, zalagati se z ljutomerčanom. Tudi za izvoz v inczemstvo bodo letošnja ljutomerska vina radi naštetih vrlin ter velikih količin enotnega blaga zelo sposobna. Naloga mero-lajnih faktorjev pa je, da izvoz omogočijo.

V Jugoslaviji je Ormož postal naravno glavno tržišče za ljutomersko vino, dočim je prej to mesto zavzemal Ljutomer ter se je od takrat tudi ohranil naziv »ljutomerčan«. Kletarsko društvo v Ormožu, katero predstavlja najmočnejšo vinarsko zadrugo na Štajerskem sploh, je na splošno željo zainteresiranih krogov, tako producentov, članov in nečlanov, kakor poslovnih prijateljev, trgovcev in gostilničarjev, sklenilo prirediti v mesecu decembru veliko vinsko razstavo in sejem ormoško-ljutomerskih vin. Le-ta naj bi omogočil direktne stike med producenti in kupci, obenem pa bo razstava izčrpna revija letošnjega pridelka ormoško-ljutomerskih goric. Natančnejše podatke ter datum razstave in sejma bomo priobčili v kratkem.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg dne 9. novembra so pripeljali 90 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 8—10 Din, slanina 12—13. Kmetje so pripeljali 15 voz sена 55—60, 1 voz otave 60 in enega slame 35, 42 voz krompirja 0.75—1 Din, 41 vreč čebule 2—3. Česen 8—10, zelje 1—2 (1 kg 0.80—1), kislo zelje 4 Din, repa 2 Din. Kartijola 1—5, hren 7 do 8 Din. Jabolka 2—5, hruške 4—6, suhe slive 6—11, grozdje 3—8, celi orehi 8—9, luščeni 28, kostanj 1.25—2, pečen 4—5. Na trgu je bilo 10 vreč pšenice 1.50, dve rži 1.25, 24 ječmena 1.25, 10 koruze 1.25, 14 ovsa 0.75—1, 8 prosa 1.50, 6 ajde 1.25, 8 fižola 1.50—2. Smetana 6—8, sirovo maslo 26, kokoši 18—24, 1200 piščancev 18 do 45, 42 gosi 35—40, 38 puranov 25—35, 32 rac 12—14, 28 domačih zajcev 5—25 dinarjev.

Ptujski živinski sejem. Konjski in goveji sejem, ki se je vršil v torek, 5. t. m., je bil, kar se tiče dogona, izredno dobro založen; kupčija pa je bila srednja. Prignali so 151 volov, 405 krav, 17 bikov, 48 juncev, 83 telic, 12 telet in 194 konj, skupaj 910 glav živine. Od teh so prodali 200 komadov. Cene za kilo-

gram žive teže so bile naslednje: Voli 2 do 3.25 Din, krave 1.20—3 Din, bik 1.75 do 2.50 Din, telice 2.65—3.75 Din; konje so prodajali po kakovosti, in sicer konje in kobile od 250—3.800 Din, žrebeta pa od 300—1.300 Din komad. Kakor razvidno, so cene goveji živini znatno padle, kar je pripisati okolnosti, da ptujske sejme posečajo v zadnjem času le domači živinski kupci in mesarji, med tem ko tujega kupca že delj časa ni videti na sejmišču. — Prihodnji konjski in goveji sejem bo 19. novembra, razen tega pa imamo dne 25. t. m. v Ptujju letni kramarski in živinski sejem (Katarinski).

Sejem za prašiče v Ptujju v sredo, 6. t. m. je bil razmeroma dobro založen, kupčija pa je bila slaba. Prignali so 159 svinj in 92 prascev, skupaj 251 ščetinarjev. Od teh so prodali 76 komadov. Povprečne cene za kilogram žive teže so bile naslednje: prašutarji 4.50—5.50 Din, dobeli 5—6 Din, plemenski 4—4.50 Din, prašiči stari 6—12 tednov so se prodajali po kakovosti od 50—100 Din komad. Cene prašičem so ostale od zadnjega sejma, na katerem so se nekoliko dvignile, neizpremenjene. Prihodnji sejem za prašiče se bo vršil dne 13. t. m.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste kg 8—10 Din, II. vrste 6—8; meso od bikov, krav, telic 4—6, telečje meso I. vrste 8—10, II. vrste 4—6 Din; sveže svinjsko meso 8—12 Din 1 kg.

Cene vinskemu moštu. Najšibkejšo blago se prodaja od 2 Din navzgor, boljše od 2.50 Din navzgor, srednje po 2.75 Din, dobro od mešanih vrst po 3 do 3.50 in 3.75 Din, kvalitetno od 4 do 5 Din, specialitete pa po 6 do 7 Din in tudi več.

Vrednost denarja. Minister za finance je zaradi pravilnega plačila takš po zakonu o takсах objavil naslednje uradne tečaje: 1 napoleondor 303 Din, 1 zlata turška lira 344, 1 angl. funt 240, 1 amer. dol., 1 kanad. dol. 43.50, 1 nemška marka 17.60, 1 poljski zlot 8.25, 1 avstrijski šiling 8.40, 1 belga 7.40, 1 pengő 8.50, 1 brazilski milrajs 8.80, 1 egiptski funt 246, 1 urugvajski pezos 16, argentinski pezos 11.80, 1 turška papirnata lira 34.50, 1 albanski frank 14.35, 1 zlati francoski ali 1 švicarski frank 14.28, 1 holandski guldinar 29.53.